

ORGANIZACJA ZAMKNIĘTEGO LECZNICTWA PRZECIWGRUŻLICZEGO W REGIONIE JELENIOGÓRSKIM
W OKRESIE 1945 - 1964

Łagodny klimat kotliny jeleniogórskiej oraz tradycyjne poglądy na metody leczenia gruźlicy, stały się przyczyną zorganizowania na tym terenie jednego z czterech kompleksowych ośrodków leczniczych w Polsce.

Zaczątkiem organizacyjnym było sanatorium Bukowiec k. Kowar objęty przez dr-a Bol. Bartenbacha i grupę Polaków powracających z obozów z Niemiec.

W lipcu 1945 przyjęto 100 pierwszych chorych z W-wy i Łodzi. Stanowi to 20 % wszystkich istniejących wówczas łóżek sanatoryjnych w kraju. Dobrze zaopatrzone w bieliznę i sprzęt medyczny, ale pozbawiony zaplecza gospodarczego zakład, przejmuje w lipcu 1945 dr St. Wąsowicz, z ramienia Min. Zdr.

Dołącza jednocześnie sąsiednie sanatorium Wysoka Łąka /200 łóżek/ obłożone pacjentami - Niemcami, oraz budynek po fabryce pluszu w Kowarach, tworząc Państw. Instytut P/Gruźl. "Zeylandowo" w Krzyżatce /ówczesna nazwa Kowar/.

W tymże roku przyłączono Zakład Pracy dla Oздrowieńców w Twardowie /dziś Górzyniec/ i sanatorium kostno-stawowe w Kam. Górze. Powstaje pełnoprofilowy zakład leczenia gruźlicy. Brak polskiego personelu i trudności zaopatrzenia stwarzają trudne warunki rozwojowe. W roku 1946 dyrekturę obejmuje dr L. Węgrzynowski. Zakład zmienia nazwę na : Zakład Leczenia Gruźlicy w Bukowcu k. Kowar. Przyjmuje się już pacjentów z powiatu jeleniogórskiego i z Polski centralnej. Zmieniają się władze nadrzędne - zakład przechodzi z gestii Min. Zdr. do Uzdrawisk Dolnośląskich, potem do ZUS-u i ponownie do Min. Zdr.

W roku 1948 powstaje pierwszy zakład dla dzieci : Świetlana Góra w Karpaczu, jako prewentorium w budynku 125 łóżkowym. Łącznie zespół liczy już 890 łóżek. W roku 1949 oddzielone zostaje sanatorium w Kam. Górze. Dyrekturę obejmuje dr Br. Wagner. Sanatorium Wysoka Łąka podnosi liczbę łóżek do 300, powstaje sanatorium Nr. 1 w Szkl. Porębie, oraz nowe prewentorium dla dzieci "Zarzące" w Karpaczu, Suma łóżek dochodzi do 1.030 w tym 215 dla dzieci.

W roku 1950 zostaje zlikwidowany zakład w Górzyncu, powstaje sanatorium Nr. 2 w Szkl. Porębie, oraz sanatorium w Sosnowcu - dla stanów lekkich. Jednocześnie prewentoria zostają przeprofilowane na sanatoria dziecięce. Liczba łóżek podnosi się do 1.120. W roku 1951 powstaje sanatorium Ściegny. Razem zespół posiada 9 zakładów z 1.230 łóżkami. Następuje okres podnoszenia jakości usług, rozwój zaplecza laboratoryjnego. W roku 1955 uruchomione zostaje sanatorium dla małych dzieci /3-6 lat/ "Nil" w Karpaczu, następnie dołączone zostają prewentoria : "Elektra" w Karpaczu i w Miłkowie. Zorganizowana zostaje stacja krwiodawstwa, żłobek i przedszkole pracownicze. Obecna organizacja zespołu sanatoriów przeciwgruźliczych z siedzibą w Kowarach, opiera się o 12 oddzielnych administracyjnie zakładów, licząc 1.735 łóżek w tym 555 dla dzieci. Zespół jest bazą sanatoryjną dla województwa wrocławskiego, ale jednocześnie jednym z ważniejszych ośrodków leczenia gruźlicy w Polsce.

Karpacz, dnia 10 kwietnia 1964
ul. 1 Maja 76

Teresa Grzegorzczuk-Skibińska
lekarz medycyny